

25 мамыр 2021 жыл

«Рауан» бөбекжай – балабақшасының 2021 жылдың қаңтар – мамыр аралығындағы педагог – психологтың есебі.

Жоспар бойынша мақсатым: Балаларға сапалы тәрбие беру үшін әлеуметтік – психикалық жағдай қалыптастыру, ұжыммен бірнеше білім беру саласында балалардың психикалық дамуына көмектесу.

Бұл мақсатқа жету үшін төмендегідей жұмыстарды жүргіздім.

Қаңтар айынан бастап әртоппен таныстым, балалардың қабылдану, серуен кездерін бақыладым, мінез – құлықтарын анықтауға тырыстым.

Жоспарға сүйене отырып қаңтар айында педагогтармен «қарым – қатынаста қандаймыз» іскерлік ойыны үйимдастырылып, өз деңгейінде педагогтардың жақсы көңіл күйлерімен өтті, педагогтар өз ойларын бір – бірімен бөлісті, тренинг, жаттығулар мен жақсы әсер алды.

Ақпан, Наурыз айларында топ балалармен «Мына суретте не жетіспейді?», «Ортақ қасиетін тап?», «Не артық?», «Ертегіні жалғастырып көр?» дидактикалық ойындармен жұмыстар жүргізілді сондай – ақ «Ойын арқылы баланы қалай тәрбиелеуге болады?». Кеңесі кең ауқымды түрде педагогтармен семинар түрінде өтіліп, бір – бірімен пікір алmasу болды.

Сәуір айында топ балалармен жұмыстар, тренингтер жүргізіліп отырды.

«Мектепке дайындық деген не» кеңес берілді.

Мамыр айында онлайн түрінде ата – аналармен жиналыш өтілді, «Ата – аналармен тіл табысу жолдарына?» кеңес берілді.

Алға қарайда ұжыммен жұмыс жүргізіледі деген сенімдемін.

«Рауан» бөбекжай бақшасы

«ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТА КАНДАЙМЫЗ?»

(ТӘРБИЕШЛЕР АРАСЫНДАҒЫ
ӘДЕП)

Дайындаған: Педагог-психолог
Беделбекова Н.Н

Атырау 2021 жыл

«Қарым-қатынаста қандаймыз?» (тәрбиешілер арасындағы әдеп)

«Адамға ең бірінші білім емес, рухани
- өнегелі тәрбие берілуі керек.
Тәрбиесіз білім – адамзаттың қас жауы,
ол берілген келешекте оның барлық
өміріне апат әкеледі...»

Әбу Насыр әл-Фараби

Мақсаты: Балабақшадағы педагог, қызметкерлердің психикалық көңіл-күйлерін көтеру. Өздеріне, өзгелерге құрметпен қарау. Ұжымда сыйластық қарым-қатынас орнату. Әдептілік қағидаларын менгеру, өздерін үстай білуге тәрбиелеу.

Жүргу барысы:

- 1. «Ізгі сөздер патшалығы»**
- 2. Шаттық шенбер**
- 3. Әдептілік әліппесі**
- 4. Сергіту сәті**
- 5. «Өзіңді білгің келсе» жобалық тесті**
- 6. Жүректен жүрекке**

1. «Ізгі сөздер патшалығы»

- Сәлеметсіздер ме, әріптестер! Сіздермен бірге «Ізгі сөздер патшалығына» саяхат жасағым келеді. Бұл патшалық бізге әдеп пен мәдениетті үйретеді(сіздер өздеріңізді балалар ретінде санаңыздар). Бүгінгі « Қарым-қатынаста қандаймыз?» атты тренингке қатысып отырған тәрбиешілер. «Біз бойымызда әдепті дамытуға тиіспіз. Өйтпесек адамдардың ілтишатынан оп-оңай айырылып қалуымыз мүмкін» - деген еken И. Гете. Іс – шарамыздың негізгі мақсаты:әдепсіздіктің зияндылығын түсіндіріп, одан бойын аулақ салуға үйретіп, тура жол: әдептілік, адамгершілік жолын сілтеу. Өйткені қоғамдағы ең бағалы адам – ол әдепті адам. Әдепті адамдар – қоғамның ең баға жетпес байлығы, әрі мәртебесі екендігін айтып түсіндіріп, жас ұрпакқа жеткізу. Бүгінгі бала - ертеңгі мәдениетті адам болатындығын естеріне салу. Өз ұлтымыздың баға жетпес салт – дәстүрін, әдебиетін, мәдениетін, өнерін жастарға жеткізу. Әдеп – этиканың зерттеу нысаны, қоғамдық сана – сезімнің формасы және жеке тұлғаның өзіндік бағасын анықтауға бағытталған қоғамдық қарым – қатынастардың түрі. Олай болса

2. Шаттық шенбері

Өзімді-өзім жақтаймын,

Денсаулықты сақтаймын.

Жүректен жылы соншама,

Тілейміз саулық баршаға.

Шын жүректен,

Үлкен махабатпен,

Бәріңізге денсаулық тілейміз.

- Осы шеңбер бойында тұрып, өз аттарымыздың мағынасын айтып өтсөніз, өзіңізді таныстырыңыз. Мәселен: Нұргұл

Ойынға қатысушы амандасу ретінде бір-бірінің көніл-күйлерін сұрайды. Жаттығуға қатысушылар өз есімдерін таныстырады. Есімдерінің қойылу тарихын әңгімелеп береді

- Олай болса, әдептілік амандасудан, бір-біріне жылулық сыйлаудан басталады екен. Ізгі сөздер патшалығынан көптеген өзінде қажетті заттар табуға болады (отырғызып, ойынды жалғастырамыз)

3. «Әдептілік аліппесі» (тактаға назар аудартып, суреттер бойынша сұрақ-жауап алады, суреттер бойынша мақал-мәтел айтуды)

Мәселен: 1) Автобуста үлкен кісіге орын бермей, теріс қарап тұрған бала. «Орын бергім келмейді, мен бірінші кірдім, ақысын төледім, отыра берейін»

-Енді біздер осы суреттерді өзгертуіміз керек. Ол үшін әдептілікке, ізгілікке мақал-мәтел айттыңыздар

1. Әдептіліктің белгісі иіліп сәлем бергені,
Жақындықтың белгісі көп кешікпей келгені.

2. «Сіз» деген әдеп,
«Біз» деген көмек.

3. Әдепсіз өскен адамнан
Тәртіппен өскен тал жақсы.

4. Ата тұрып сөйлеген баладан без,
Ана тұрып сөйлеген қыздан без.

5. Адам деген ардақты ат.

6. Әдептілік ар-ұят - адамдықтың белгісі,
Тұрпайы мінез, тағы, жат - надандықтың белгісі.

- Эдептілікті бойын сіңірген адам мейірімді, қайырымды, кішіпейіл, қамкор бола алатынына сенеміз.

4. *Сергіту сәті:*

Тыныштық сәті: «Нұрга бөлену».

Ыңғайланып отырыңыздар, денелеріңізді түзу ұстаңыздар. Аяқ-қолыңызды айқастырмаңыз. Қолыңызды тізенізге немесе үстелге қоюға болады. Көздеріңізді жұмударыңызды өтінемін.

Елестетіп көріңіз: Күн нұры сіздің төбенізден өтіп, кеуденізге қарай бойлап барады. Кеуденізден орта тұсында гүл түйнегі орналасқан. Гүлдің түйнегі нұрдан баяу ашылып келеді. Балғын және таза әсем гүл сіздің әр ойыңызды, әр сезіміңізді, эмоцияңыз бен тілек-қалауыңызды шайып, жүргегіңіздің қауызын ашты.

Нұр сәулесі сіздің бойыңызға акырын тарай бастағанын елестетіңіз. Ол біртіндеп күшіье тұсуде. Оймен осы нұрды колдарыңызға түсіріңіз. Сіздің қолдарыңыз нұрга бөленіп, сәуле шашуда. Қолымыз тек жақсы, ізгі істер істейді және баршаға көмектеседі. Нұр аяқтарыңызға тарады. Аяқтарыңыз нұр сәулесін шашуда. Олар сізді тек жақсылық жасау үшін жақсы жерлерге апарады. Олар нұр мен махабbat құралына айналды.

Одан әрі нұр сіздің аузыңызға, тіліңізге тарады. Тіліңіз тек шындықты және жақсы, ізгі сөздер ғана айтады. Нұрды құлақтарыңызға бағыттаңыз, құлақтарыңыз тек жақсы сөз берінен жақсылықты ғана көреді. Сіздің басыңыз түгелдей нұрга бөленіп, басыңызға тек ізгі, сәулелі ой келеді.

Нұр бірте-бірте қарқын және шүғылана бастайды, сіздің дененізден шығып, жанжыңыңызға сәуле шашады. Осы нұрды туысқандарыңызға, мұғалімдеріңізге, достарыңызға, таныстарыңызға бағыттаңыз. Нұрды уақытша түсініспей, ренжісіп жүрген адамдарға да бағыттаңыз, олардың да жүрегі нұрга толсын.

Осы нұр бүкіл әлемге: барлық адамдарға, жан-жануарларға, өсімдіктерге, барлық тірі жанға таралсын... Ғаламның барлық түпкір-түпкіріне нұр бағыттаңыз. Ойша айтыңыз: «Мен нұрлымын... Нұр менің ішімде... Мен Нұрмын».

Осындай Нұр, Махабbat және Тыныштық күйінде отыра тұрыңыз...

Енді осы Нұрды жүргегіңізге орналастырыңыз. Нұрга толы бүкіл әлем сіздің жүргегіңізде. Оны осындай әсем қалыпта сактаңыз.

Жаймен көзіңізді ашуға болады. Рахмет.

5. «Өзінді білгің келсе» жобалық тест.

Мақсаты: педагог-тәрбиешілер жобалық тест арқылы өздерінің мінез- құлықтары мен жекелік қасиеттерін біле алады.

Нұсқау: А4 форматтағы ақ қағазға сурет салу ұсынылады.

Болған соң салынған суреттеріне қарай талданады.

Сурет салу: күн, тау, үй, ағаш, жол, сақина.

Тау – дөңгелек салынса, мінезі жұмсақ, мейірімді, сенгіш. Егер тау ұшты болса, өкпелегіш, тік мінезді. Егер аралас салынса – басында кар болса, өзгермелі адам.

Үй – суретте ағаш үй салынса, арманы орындалады. Егер бір терезе салынған болса өзіне жақын бір адам туралы көп ойланады. Егер бірнеше терезе болса және жапқыштары болса, ол тұйық, сақ адам. Үйдің төбесінде мұржасы болса, тутін шығып жатса, әңгімеге жақын, өсеккүмар адам.

Ағаш – біреу болса өзінің жолдастына ұнайды. Егер бірнешеу болса, балаларды жақсы көреді, оларға уақыт бөліп, көңіл аударады. Қоршаған әлемді сүйеді, қанша мықты әдемі салынса, сұлулыққа соншалықты құмар.

Жол – үйге жақын жатса, жолы жеңіл, алыс болса керісінше. Егер жол үйдің есігінен шықса, тапқан табысын үйге әкелетін, ал керісінше болса айналасына тарататын адам.

Сақина – көzsіз болса қонақ қабылдағанды, қонак шакырғанды ұнатады. Көзі болса болашақты ойлайды, капитал жинайды. Неке жүзігі мықты отбасын білдіреді.

6. Корытынды:

«Жүректен жүрекке»

Мақсаты: Бір-біріне жылды тілектерін айтады.

«Рауан» бөбекжай-бақшасы

Ойын арқылы баланы қалай тәрбиелеуге болады?

Дайындаған: педагог-психолог Беделбекова Н.Н

Атырау

«Ойын арқылы баланы қалай тәрбиелеге болады?»

Мақсаты: Қазіргі баланың жеке тұлға болып қалаптасуына, ойын түрлерін қолдану арқылы баланың тілін дамыту, дене бітімінің дұрыс қалыптасуына жағдай жасау, ептілікке, шыдамдылыққа, байқампаздыққа, өзіне - өзі сенім орната білуге, тәрбиешімен қарым қатынасын дамыту. Тәрбиеші заман талабын ескере отырып, әдіс тісілдерін жетілдіру бағытында, жаңа технологияларды қолдануда баламен жұмыс жолдарын бөлісу.

Жоспар :

- ✚ Баяндама «Ойын арқылы баланың ой-өрісін дамыту»
- ✚ Тренинг
- ✚ Көніл күй терапиясы
- ✚ Ойын: «Шардың құпиясы»
- ✚ Тыныштық сәтінде
- ✚ Ойын: «Кел, ойнайық»
- ✚ Журектен журекке.

Журу барысы :

I. Баяндама

«Ойын арқылы баланың ой-өрісін дамыту» (Талқылау)

II. Жылулық шенбері

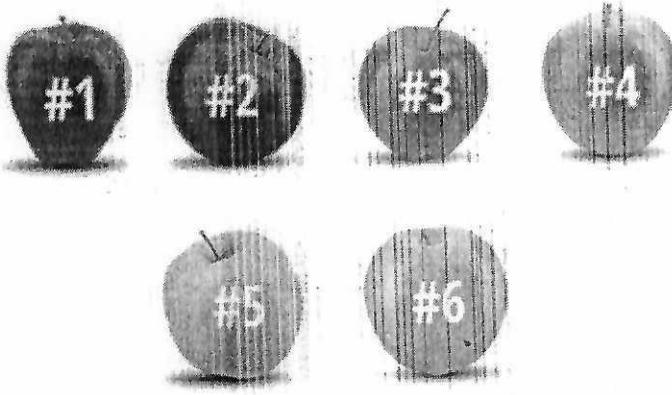
– Қане, бәріміз бір - біріміздің қолымыздан ұстап шенбер құрайық. Осы дәңгелек шенберді неге шаттық, жылулық шенбері деп атайды? Қалай ойлайсыздар? Шенберге тұрудың үлкен бір қасиеті бар. Шенберіміз көктегі жылу беретін күн сиякты дәңгелек. Шенберге тұрып, бір - бірімізді жақсы көре аламыз, жақсылық пен жылулығымызды сыйлай білуге үйренеміз. Міне, сондықтан бұл шенберді жылулық, шаттық шенбері деп атайды. Енді бәріміз жақсылық тілеп, шаттана қуанып, күлкімізді сыйлайық.

Мысалы: - Сіздермен болғаным үшін алғыс айтамын, мен сіздерді жаксы көремін.

III. «Қай алманы таңдайсыз?» (суреттегі алмаға таңдау жасату).

Әр адамның мінезі жан дүниесінің айнасы,
Ал әркім өз мінезінің қожасы.
Ендеше сіз өз мінезіңіз жайында білгініз келе ме?
Мына суреттен өзіңзге унаған алманы тандаңыз:

Мақсаты: Суреттегі алмаларды таңдау арқылы психологиялық ерекшелігіне тест жүргізу

№1 алма

Бірінші алманы таңдадыңыз ба? Демек, сіз өте әділ жансыз. Сөзі мен ісі сәйкес келмейтін әрекет сізге мүлде жат. Бар ойыңызды актарып, жайып саласыз, ешнәрсені іште бүгіп қалмайсыз. Мал аласы сыртында, адам аласы ішінде болғанымен, сіздің ішінің қандай болса, сыртыңыз да дәл сондай болып көзге ұрып тұрады. Аузыңызды ашсаныз, жүргегіңіз көрінеді. Өзімен өзі болу – сіз үшін нағыз адами қасиет.

Туа біткен данышпансыз. Шетелге шықсаның да, өмір соқпагына салса да, тайғақ та тар жолға оңай бейімделесіз. Қандай жағдай болса да, соншалықты уайымдаудың қажеті жоқ деп ойлайсыз, осы ойыңыз сізге бақыт әкеледі. Сізге бір тістегенде айырылмай қатып қалатын, қарапайым қатты алма ләzzат сыйлайды. Жаксы жері, алманы жаңа ғана ағаштан өзіңіз үзіп алдыңыз.

№2 алма

Сіз ашық, ойнақы адамсыз әрі қуатыңыз мол. Егер өмірде тұзды мен тәтті қатар келетін болса, сіздің өміріңізде тұздалған тұсы көп. Шиеленіске толы тосын оқигаларды ұнатып қана қоймай, қажет етесіз де. Қарап отыра алмайсыз, үнемі қозғалыста, әрекетте боласыз.

Қайтпас қайсар әрі әсіре заманауи жансыз. Барлық жаңалық пен жаңа нәрсе асқан қызығушылығыныңды оятып, назарыңыздан тыс қалмайды. Сіз үшін барлық тәтті-дәмді себілген карамельдегі алмага жетері жоқ.

№3 алма

Сіз таңғажайып тұлғасыз. Өзіңізді әлемдегі ең қызықты адамдар санатына жатқызбаганыңызben, өзгелер сізден қызығарлық өзгеше қасиет тауып алады. Өмірге деген күлшінісіңиз айналаныңыздағы адамдарға жігер беріп, шабыттандырады. Келесі қадамыңызда, болашақта не істейтініңізді болжау мүмкін емес.

Ешкімді таңдандыруға талпынбасаңыз да, баскалар сізге қарап таңдай қағудан талмайды. Атақ-абыройыңыз артық болған соң, барлығы кенесінізге құлақ тұреді. Түрі тәбет ашып, дәмі тіл үйіретін, үйде пісрілген алма бәлішін бәрінен артық көресіз.

№4 алма

Сіз өте сенімдісіз. Тұрмыстын кез келген сынағына байыппен қарап, пайымды пікір қалыптастырасыз. Өн бойыңыз сабырлылық пен ұяндыққа тұнып тұр.

Сөйлегенге қарағанда, тыңдағанды артық санайсыз, осы тепе-тендікті бұзбайсыз. Сізге сенім білдіргендер, жетелеген жағыңызға ере береді. Сізben бірге суға да, отқа да түсуден тайынбайды. Бағытында сіз оны батырмай да, күйдірмей аман алып шығатынныңды жақсы

біледі. Сізге рахат сыйлайтыны – бір шыны ыстық алма шарабы (сидр). Қолдан жасалған болса, тіптен жақсы.

№5 алма

Сіз өмірге дән ризасыз. Тосын оқиға іздеудің қажеті жок, әдеттегі, бірсарынды өткен күннің өзі сізге шаттық сыйлайды. Әр күннің иісін, түрін, дыбысын, дәмін ғажайыптай сезінесіз. Үйренішкіті дағдының өзін ерекшелендіруден рахат табасыз.

Өмірдің әр сәтінен магына тауып, әр минутты алтындаі қадірлейсіз. Табада қызып тұрған алма құймағын тым жақсы көресіз.

№6 алма

Сіз аскан ақылды жансыз. Миңыз тоқтаусыз жұмыс істейтін зерек кісі сіздей болады. Барлығын іс барысында ойша елестетіп, тез шешім шығара білесіз. Аса тіл табысқыш болмасаңыз да, қажет жерінде кез келген адаммен оңай араласып, өмірсүйгіштік қасиетпен таныласыз.

Өзгелер сізді көпшілік ортандың адамы санатына қосады, ал сіз, сәйкесінше, олардың ішін пыстырмай, көнілін көтеруге қабілеттісіз. Қызқы мінезділік те, зияткерлік те бір бойының үйлескен. Ұылжып піскен фермерлік алма жанынызға рахат сыйлайды. Қарапайым әрі дәмді.

IV. Ойын : Шардың құпиясы (ситуациялық сұрақтар)

Сұрақ:

- Ойнап отырған бала ойыннан зерігіп кетті, кайта қайта сұрақ қойып мазалай береді. Не істер едініз?
- Сен ештеме тусінбейсін, еш нәрсе қолыннан келмейді, деп айттылып жатады. Баланың іс әрекетіне теріс баға беруініз дұрыспа?
- Сізден жақсы үлгі алу ушін, өзінізді қалай көрсете аласыз?
- Сіз баламен ойнап отырсыз, сізге катты тиерлік сөз айтты, сіздің

V. Кел ойнайық.

Дидактикалық ойын «Ғажайыптар әлемі»

Максаты: Үстел үстінен суреттер алып, не екенін, қандай пайдасы бар, не ушін керек екенін айту. Сол суреттерге байланысты жылы сөздер айтады.

Ойын: «Жер, су, ауа, от»

Шарты: Ауа дегенде қолды көтеру, су-дегенде өкі қолды алға созу. От - дегенде қолды бұлғау, жер - дегенде қолды тусіру.

Кімбылды ойын «Құрттар қозғалысы»

Шарты: Аяқтарын байлаң кедергі арасымен жүру.

VI. «Суретті тест» жаттығуы.

- Құрметті әріптестер бүгінгі тренингіміз қалай өтті? Барлығымыз қандай эсер алдык? Қоры келе тренингтен алған әсерлерімізді осы «Суретті тест» жаттығуы арқылы біletін боламыз.

Катысушыларға күннің, бұлттың, жаңбырдың, жасыл шөптер бейнеленген парак таратылады.
Тренингтен алған әсерін, бір-біріне тілектерін сол берілген суреттердің біреуіне жазады.

Талдау.

Күннің суреті - тренингке қатысушының толық қанағаттанғаны, көңілденгені.

Бұлттың суреті - алған әсері төмен.

Жаңбырдың суреті - ешқандай әс瑟 алмаған.

Жасыл шөптер - көңілді, жаксы әсер алғаны.

Ойын арқылы баланың ой-өрісін дамыту

«Ел боламын десен бесігінді түзе деген» дейді қазақ халқы. Болашақтың ірге тасын салатын бала әуелі отбасында, содан кейін балабақшада қалыптасады. Жас баланың өмірді танып, еңбекке деген қатынасы, психологиялық ерекшеліктері ойын үстінде қалыптасады. Ойын балаларға ақыл-ой, адамгершілік, эстетикалық тәрбие берудің маңызды тетігі деуге болады. Баланың қуанышы мен реніші ойын кезінде анық байқалады, сонымен бірге құрбыларымен тез тіл табысып, жақсы қарым-қатынас жасайды.

Ойын барысында баланың бойында үйымдастыру қасиеттері қалыптасады, ойлауы, сөздік қоры, тапқырлық, шыдамдылық, өжеттілік, байсалдылық, әдептілікті үйрене бастайды. Ойын – баланың шын тіршілігі. Ойын – бала әрекетінің негізгі түрі. Мәселен кез келген бала жалғыз ойнамайды, қатар құрбысымен тіл табысу арқылы қарым-қатынас жасайды. Ойын арқылы бала айналасындағы нәрселерден өзіне қызықтысына ықыласы ауып, таңдайды. Сөйлейді, сөйлеуден жалықпайды. Ойын баланың тілінің дамуына ықпал ете отырып, айналасын тануына жол ашады. Қай бала болмасын ойынмен өседі. Ойын үстінде бала еш нәрсеге тәуелсіз, өзін еркін ұстайды. Бәрін білуге деген талпынысы мен құлышынысы артады, бәрін білуге деген құштарлық ойын үстінде дамиды.

Сәбілер ойын арқылы дүниені таниды. Мысалы,

- 1) затты ұстап көреді, не үшін керектігін сұрап, көріп білуге ынталанады.
- 2) 2 жастан соң – заттың функциясын түсіне бастайды, оны қолдануға болатынын біледі.
- 3) 2-3 жас – алғашқы рольдерді ойнауға талпынады.

Осы кезеңнен бастап баланың дамуы кенейіп, өзіне қажетін алуға ұмтылады.

Саусақ ойындары – баланың тілінің дамуына көп әсер етеді. Мысалы, «Саусақтар сәлемдеседі», «Күйрмаш», «Добым», «Алма кетті домалап», т.б.

Кимылдық ойын – баланың денесінің дамуына, белсенделілігі, іскерлігі дамиды. Мысалы, «Долты қағып ал», «Ұшты-ұшты», «Қаздар мен тұлқі», «Мысық пен тышқан», т.б.

Сахналау, рөлдерді ойнау – баланың ой-қиялын, сөздік қорын, тілін дамытады. Мысалы, дүкенші, шаштараз, кітапханашы, дәрігер, т.б.

Дидактикалық ойындар – баланың ақыл-ойын дамытып, қызығушылығын арттырады. Мысалы, «Не артық», «Заттарды тап», «Қарап ал, есіне сақта», «Не қайда өмір сүреді?», т.б.

Үстел үсті ойындарын ұйымдастырудыа домино, лего ойындары өте маңызды. Мысалы, «Бір сөзбен ата», «Қай сурет тығылып еді?» «Қандай затқа ұқсайды?», «Ұқсасын тап», т.б.

Ойын ұйымдастырудыа тәрбиеші өзі жетекші бола отырып, балаларды ойнай білуге, ойын ережесін сақтауға, әрі оларды ойната отырып, ойлануға, заттардың қасиетін есте сақтауға жол ашады. Ойынға қызықтыра отырып, зейінін, қиялын дамытады.

Сонымен бірге бала үлкендермен қарым-қатынас жасауға, өз құрбыларымен толық ойнауға ұмтылады. Әр бала өз ісіне қуанып, мәз болады. Соынмен бірге сөздік қорлары молаяды, сөйлеу машығы қалыптасады. Мысалы, Сөз ойла, Сөз құра, Жұмбақ шеш, «Жақсы-жаман», «Жалғастыр», т.б.

«Балапан ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі» деп айтқандай, бала тәрбиесіне ат-үсті қарамай міндеттімізді абыройлы да, адалдықпен атқарайық дегім келеді.

